

РБ 1982 12.02

Митці Буковини

Співець оновленого краю.

Прозоре, по-весняному тепле повітря огорнуло землю. Погляд спокійно пливе над зеленими горами, ліне у ясне небо. Стрімка дорога виводить нас на перевал – і перед зором постає в яблуневому цвіті карпатське село...

Привітна і щедра ця земля, життя її людей світле й щасливе. Такі радісні почуття викликає картина "Гостинна Буковина". Автор її – чернівецький живописець, член Спілки художників СРСР Єлаїда Данилівна Нейман. Глядачам добре відомі її пейзажі з експозицій в обласному центрі, Києві, Москві, Рязані, Львові. А тепер знайомимось з її трерьою персональною виставкою, що присвячена 30-річчю творчої діяльності художниці.

Творчість Е.Нейман пов'язана з Буковиною. Ніжна краса вкритих лісами Карпат і барвистих полонин, звивисті гірські річки назавжди полонили серце митця. Чи не тому, працюючи над портретом, натюрмортом вона надає перевагу пейзажному жанру.

Художниця працює багато й захоплено. У частих поїздках у Карпати конкретні краєвиди перетворюються під її пензлем у пейзажі-враження, пейзажі-образи. Серед них є роботи епічного плану "Шурдинський перевал", "Черемош" / та камерного звучання / "Ферми", "Сколиця села" /. Ці твори останніх років об'єднані у серію "Дороги Буковини". В кожному з них бачимо гори, дороги, небо. Але водночас кожне полотно має свої особливості і втілення образу, свою кольорову гаму, композиційне вирішення.

Пейзажі Е.Нейман відзначає динамічний, активний, піднесений настрій. У них приваблює глибока виразність та зворушлива емоційність. Таким святковим і бадьорим є, наприклад, "Черемош". Декоративна краса полотна будується на контрастах насиченої синьо-зеленої гами гір з бурхливою піною гірського потічка.

Художниця вмiє передати особливий стан природи, коли все в нiй перебуває нiби в безперервному плинi. Стрiмка, неспокiйна лiнiя рухлива й мiнлива. Вона немов об'єднує небо, гори, рiки в єдину неповторну i прекрасну нашу землю. Дивишся i згадуєш у Г.Хоткевича: "З зелених гiр потоки!".

Е.Нейман багато рокiв живе у Чернiвцях, добре знає i любить наше мiсто. I, певно, тому поетичним настроєм проiнятi її роботи з серiї "Мое мiсто". Ось пейзаж "Бiлий день". Весь вiн нiби образ реального, але казково красивого, сповитого серпанком зими рiдного мiста. Пильне око художницi виявляє характернi архiтектурнi деталi й обриси будинкiв. Глядачi милуються спокiйною величчю мiста, як милується ним щодня й сама художниця з вiкна своєї майстернi.

У цiй кiмнатi завжди панує робоча творча атмосфера. Мольберт, полотна, довгий стiл... Запах фарби... Полички з книгами, альбомами, платiвками /Елаiда Данилiвна любить працювати, слухаючи в грамзаписах музику Шопена, Моцарта/. Побачиш у її майстернi й керамiчнi декоративнi тарiлки, розписнi тарелi. Адже осягнення "секретiв" керамiки – одне iз захоплень художницi. Багато що в цiй кiмнатi нiби доповнює її пейзажi, даючи вiдчути живий подих природи: букети сухих квітiв, трави, колоскiв, несподiваної форми гiлки, корiнцi. На столику – колекцiя буковинських i закарпатських писанок. А ось сувенiри з Прибалтики. Там Нейман побувала у творчiй групi художникiв. В результатi народилася серiя нових пейзажiв – "Роздуми", "Вiчнiсть", "Пiвнiчна повiсть" та iншi.

У цих роботах новою гранню вiдкривається творча манера митця. Кольорова гама стримана, обмежена одним-двома кольорами з ретельною розробкою їх спiввiдношень i тонких переходiв. Мi орський пейзаж "Роздуми" написаний у сiрпiй тональ-

ності. Гладінь води спокійно, рівно стелиться до горизонту. Погляд з гори охоплює далечінь і повертається на безлюдний берег, до самотньої лавки... Твір містко передає глибоке почуття стримуваної схвильованості перед зустріччю з "вільною стихією".

У цій серії художниця звертається і до метафори. Конкретність зображення в таких пейзажах переростає в романтичний образ. Та думками і серцем живописець усе ж ліне до Буковини. "Прибалтика допомогла мені гостріше відчути красу Карпат, їх чарівність", - говорить Єлаіда Данилівна. Справді, останнім часом художниця активно розширила рамки пейзажу. Ним вона прагне емоційно настроїти глядача не на бездумне споглядання природи, а на активне сприйняття її, будить у ньому роздуми, захоплює його романтичним почуттям, зміцнює любов до рідної землі.

Помітне пра гнення Є.Нейман до вироблення власного почерку і в портретному жанрі, що засвідчує ряд жіночих портретів: художниці А.Бекеруте з Литви, москвички Т.Назипової та ін. Вдало знайдена пластика рухів, кольорова гама підпорядкована найповнішому розкриттю образів.

Якщо говорити про творчий пошук, властивий художниці, то слід підкреслити, що в багатьох роботах останніх років вона досягає органічного злиття декоративності барв і фактури з ідейно-образним ладом. Палітра живописця багата й різноманітна - од відкритих дзвінких кольорів до тонких співвідношень і складних сполучень. Велику увагу вона приділяє відтворенню неба, що завжди емоційно забарвлює пейзаж. Для її творів характерний темпераментний, надзвичайно рухливий пастозний мазок.

Знайомлячись з роботами виставки, глядачі не завжди і не в усьому погоджуються з автором. Справді, не все в її доробку

можна прийняти без застережень. Та найважливіше те, що роботи Е.Нейман не залишають нікого байдужими. І не випадково. Адже вірність реалістичному методу сповнює митця потребою не просто відтворити побачене, а й наповнити твір почуттям і думкою.

Персональна виставка полотен одного з провідних чернівецьких художників Е.Нейман свідчить про її активний творчий пошук, працелюбність, закоханість у мистецтво, збагачує нашу уяву про красу природи, знаходить у серцях багатьох живий відгук і вдячність.

Т.Дугаєва.